

דפים צא – צב

- קצו. א. מה עונשו של המונע הלכה מפי תלמיד ומה שכרו של מי שאינו מונע?
ב. מהם הדברים שניתנו בין שתי אותיות?
ג. מה שבחו של אדם שיש לו דעה, ומהי גנותו של זה שאין בו דעה?
- א. המונע הלכה מפי תלמיד, אפילו עוברים שבמעי אמם מקללים אותו... ומנקבים אותו ככברה... ואם למדו – זוכה לברכות כיוסף... ועוד אמר רב ששת: כל המלמד תורה בעוה"ז – זוכה ומלמדה לעוה"ב...
ב. שלשה דברים גדולים ניתנו בין שתי אותיות (- שמות הקדש): דעה, מקדש, נקמה. (א-ל דעות ה'; ...ה'/ מקדש ה'...; א-ל נקמות ה') [אף הנקמה גדולה היא בענינה ולתפקידה].
ג. אמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו דעה – כאילו נבנה בית המקדש בימיו...; לסוף מתעשר...
כל אדם שאין בו דעה – אסור לרחם עליו...; והנותן לו מפתו – יסורין באין אליו...; לסוף גולה...

דף צב

- קצו. אלו מיני פורענות ועונשים באים על; –
א. בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה.
ב. כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו.
ג. כל שאינו משייר פת על שלחנו.
ד. המסתכל בערוה.
א. בית שאין נשבעים בו דברי תורה בלילה – אש אוכלתו...
ב-ג. כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו. וכן כל שאינו משייר פת על שלחנו (להיותה מזומנת לעני. ערש"י) – אינו רואה סימן ברכה לעולם.
ד. כל המסתכל בערוה (מסתכל ממש או מחשב. ערש"י) – קשתו ננצרת...
כולן מימרות דרבי אלעזר.

- קצת. א. צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם לעת תחית המתים – האם יחזרו לעפרם לפני העולם הבא?
ב. מי הם המתים שהחיה יחזקאל ומה מעשיהם?
א. תנא דבי אליהו: צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם (רש"י: לימות המשיח) – אינם חוזרים לעפרם, ובאותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהן את עולמו – הקב"ה עושה להם כנפים ושטים על פני המים, שלא בצער.
ב. מתים שהחיה יחזקאל, יש אומרים שעמדו על רגליהם ואמרו שירה (רבי אליעזר ורבי יהושע). יש אומרים: באמת משל היה (רבי יהודה). י"א: עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות (רבי אלעזר בנו של ריה"א). עמד רבי יהודה בן בתירא על רגליו ואמר: אני מבני בניהם והללו תפלין שהניח לי אבי אבא מהם].

יש אומרים שמתים הללו היו בני אפרים שמנו לקץ גלות מצרים וטעו ויצאו קודם זמנם והרגום אנשי גת. ויש אומרים: אלו בני אדם שכפרו בתחית המתים (וקמו לתחיה שלא מן הדין אלא להיותם סימן לבית ישראל. רש"י). וי"א: אלו בני אדם שאין בהם לחלוחית של מצוה. וי"א: אלו בני אדם שחיפו את ההיכל כולו שקצים ורמשים. וי"א: אלו מתים שבבקעת דורא שהרגן נבוכדנצר.

דפים צ – צב

קצט. מהם המקראות שדרשו מהם ענין תחית המתים?

ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן (ר' יוחנן).
 וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען (ר' סימא).
 הנך שכב עם אבתיך וקם.... (רבן גמליאל ור' יהושע בן חנניה ורשב"י. ושאלו המינין: דלמא 'יקם העם וזנה...?').
 יחיו מתיך נבלתי יקומו, הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל (רבן גמליאל. – 'ודלמא מתים שהחיה יחוקאל?').
 וחכך... דובב שפתי ישנים (רבן גמליאל. – 'ודלמא רחשי מרחשן שפוחיה?').
 אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם (רבן גמליאל).
 ואתם הדבקים בה"א חיים כלכם היום (רבן גמליאל עפ"י 'יש אומרים').
 הכרת תכרת (רבי עקיבא. ולר' ישמעאל דברה תורה כלשון בני אדם, והוא לומד מפעם נוספת שכתוב שם 'ונכרתה').
 ויציצו מעיר כעשב הארץ (כך אמרה קליאופטרא לר' מאיר).
 אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא.
 'או ישיר משה ובני ישראל (ר' מאיר).
 אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה (ר' יהושע בן לוי).
 קול צפיק נשאו קול יחדו ירננו (ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן).
 יחי ראובן ואל ימת (רבא).
 ורבים מישני עפר יקיצו, אלה לחיי עולם... (רבינא).
 ואתה לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך לקץ הימין (רב אשי).
 שאול ועצר רחם... (ר' טבי בשם ר' יאשיה).

דף צג

- א. מה עלה באחריתם של חנניה מישאל ועזריה?
- ב. היכן היה דניאל בשעה שהשלכו חבריו לכבשן האש?
- ג. מה ארע ליהושע הכהן הגדול, ומדוע?
- ד. על מי נאמר שם עולם אתן לו?

א. לדברי רבי אליעזר, חנניה מישאל ועזריה מתו בעין הרע, מקנאת הבריות ותמיהתם על הצלתם. וכן אמר רב. לרבי יהושע, ברוק טבעו (כלומר מבושה. מפרשים). וכן אמר שמואל. וחכמים אומרים: עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות. וכן אמר ר' יוחנן. [ויש אומרים שהיו סריסים עד סוף ימיהם (עפ"י רש"י). ויש אומרים שנתרפאו לאחר צאתם מן הכבשן].